N^ER 2

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 5 Stycznia v. s. 1820 roku

Obserwacye meterologiczne.	Czas obserwacyi	Wysokość Barom.	wys. Ther. Reau.	Wiatry	Odmia. w powie.
	dnia 4 godz. 3 z połu.	27 cal. 3 6, lin.	— 8 stopn.	Wschodni	Pochmurno
	— 4 godz. 9 wiecz.	27 — 4, 0, —	— 10 —	Połud. Wschodni	Pochmurno
	— 5 godz. 7 zran.	27 — 4, 8, —	— 12, —	Zachodni	Pochmurno

WIADOMOŚCI KRAJOWE

Ostatnia data gazet petersburskich jest dnia 27 grudnia r. z.

Poseł nadzwyczayny i minister pełnomocny rossyyski przy dworze hiszpańskim, radca tayny, *Tatyszczew*, w nagrodę prac i znakomitey gorliwości w służbie, nayłaskawiey mianowany rzeczywistym radcą taynym.

Należący do ministeryum spraw zagranicznych, rzeczywiści radcy stanu *Diwow*, *Rodofinikow* i *Malinowski*, za gorliwą służbę wyniesieni na radców taynych, i razem otrzymali rozkaz, *Diwow* i *Malinowski* zasiadać w Rządzącym Senacie, wszyscy zaś i nadal mają należeć do tegoż ministeryum.

Gubernator cywilny tulski, rzeczywisty radca stanu, *Olenin*, ze względu na jego prośbę i słaby stan zdrowia, otrzymał nayłaskawsze zupełne uwolnienie ze służby, z powróceniem mu rangi jenerała majora, oraz z pobieraniem do śmierci pensyi gubernatora cywilnego tulskiego i naznaczoney przy wyyściu ze służby woyskowey.

Mianowani kawalerami orderu: jarosławski marszałek gubernialny, *Filatjew* ś. *Włodzimierza* 3ciey klassy; tegoż orderu 4tey klassy marszałkowie: podolskiey gubernii *Komarow*; powiatowi: witebski *Łuskina*, kowieński *Zabiełło* i zawileyski *Mostowski*; ś. Anny 3ciey klassy: radca rządu gubernialnego kijowskiego, *Podoliński*; zostający w kancellaryi wojennego gubernatora białoruskiego, *Woyciechowski*; sekretarz zgromadzenia szlacheckiego gubernii wołyńskiey *Głowacki*; pełniący obowiązki sekretarza przy cywilnym gubernatorze wołyńskim *Charczenko*; szlachecki deputat powiatu lidzkiego *Laskowicz*; marszałek powiatu olgopolskiego *Lipiński*.

W twierdzy *Sweaburg* z czynionych obserwacyy meteorologicznych dostrzeżono, że dnia 24, 25 i 26 listop. przy wietrze północnym, wysokość barometru była 29—1, 29—2 i 29—3 cali paryz.; co żadnego się razu nie zdarzyło przy ciągłych od roku 1816 obserwacyach.

D. 30 listop. w *Horochowcu* (gub. włodzim.) otworzone zostało *stowarzyszenie biblijne*: złożone w dniu tym ofiary wyniosły rubli 475.

Piszą z twierdzy ś. *Piotra*, iż przez tamteyszą komorę w miesiącu październiku wyszła za granicę do *Kokanii* znakomita ilość różnych towarow, na 200 ujuczonych wielbłądach. Po większey części ładunek ten składały jufty, towary bawełniane, żelazo, miedź, ołow, materye jedwabne, kazimiry i t. d. W listopadzie zaś przybyła do tamecznego *domu zamianowego z Bucharyi* karawana z towarami bucharskiemi na 70 ujuczonemi wielbłądach; wiele też przywieziono bawełny, przędzy bawełnianey, lisow i wilkow w błamach, *chałatow* jedwabnych i półjedwabnych, i róźnych materyy azyatyckich jedwabnych i bawełnianych.

Dla niedokończonych jeszcze robot budowniczych Cesarska Biblioteka nie może i w tym roku odprawić publicznego posiedzenia. Drukiem więc ogłosi sprawę ze swoich czynności w latach 1818 i 1819, w których posiedzeń publicznych nie było.

Wielka burza, która d. 16 paździer. była w *Surgucie* (gub. tobol.) zrywała dachy z domow i daleko za miasto zanosiła; łodzie rybackie u brzegu rzeki *Oby* stojące, jedne pogruchotała, drugie na brzeg powyrzucała, inne do rzeki potopiła. Burza taka panowała prawie przez całą dobę: takaż burza i w tymże czasie była w osadzie *samarowskiey*, o 248 wiorst od *Surguta* położoney.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, dnia 4 stycznia.

Otrzymaliśmy tu smutną z *Kozienic* wiadomość, o zeyściu tam z tego świata w dniu 5 b. m. po krótkiey chorobie, JW. Jenerała artyleryi *Sierakowskiego*.

FRANCYA.

(*z gaz. berl.*) *Paryż, dnia 21 grudnia.* Dnia 17 Pan *Simeon* zdał izbie na tajemnym komitecie sprawę od drugiey kommissyi do ułożenia adressu podziękowania wyznaczoney. Adres (umieszczony w przeszłym numerze tey gazety), samo powtórzenie mowy królewskiey, był prawie zupełnie taki, jak go ułożył był Pan *Bourdeau* na pierwszey kommissyi. Na posiedzeniu proponowano jeszcze wiele odmian i dodatków, ale nie zostały przyjęte. Pan *Courvoisier* chciał, ażeby wyrazić w adressie niezłomne przywiązanie izby do ustawy konstytucyyney i teraźnieyszego prawa wybierczego, wniesienie to odrzucone 136 głosami przeciw 91. Wniesienie, ażeby wspomnieć cokolwiek o missyonarzach, odrzucone zostało prawie jednomyślnie. Zgo-

dzono się czekać na wniesienia przez ministrów w imieniu Króla uczynione i roztrząsać je poszczególnie — Doniesiono, że Król mianował kwestorem Pana *Chaband-Latour.*

Wczora d. 20 minister skarbu, P. *Roy,* wniósł do izby trzy projekta do prawa. Pierwszy, ze względu na przewłokę czasu, jakiey ułożenie listy podatkowey na rok 1820 wyciąga, żąda zezwolenia na sześć dwónastych części podatków poziemnego, osobistego, od majątku ruchomego, drzwi, okien i patentowego, podług stopy z roku 1819; oraz dalszego pobierania podatków bezpośrednich, aż do ogłoszenia nowego prawa skarbowego, naydaley do d. 1 lipca 1820, i tymczasowego kredytu na 200 milionów.— Drugi zaś i trzeci projekt tyczą się ułożenia rachunków. Podług przyłączonego objaśnienia potrzebowała Francya we 4 latach 4144 milionów, do których zupełnego wypłacenia 3 tylko milionów nie dostaje,Minister oświadczył przytem, że i te 3 miliony zaspokojone zostaną z przychodu bieżącego roku. Trzy czwarte tey ogromney massy pieniędzy załatwione zostały z podatków. Kredyt zaspokoił niedostającą część czwartą: niegdyś tak lękliwy i zastraszony kredyt, oparty na patryotyzmie francuzkim, nie lękał się mogących zayśdź nieprzyjaźnych okoliczności.— Finanse z tryumfem wyszły ze straszliwego razu, na jaki wystawione bydź mogły. Oby skutkiem tego powszechnego dobrowolnego poświęcenia się nastąpiła powszechna zgoda zdań na mające się przełożyć izbie zapytania, ażebyśmy po ustaleniu pokoju z Europą, mogli go też ustalić i między nami samymi! — Po złożeniu powyższego rachunku podniosły się papiery publiczne o jeden procent, do czego się też przyłożyła i pogłoska, że ministrowie zrzekli się myśli przedsiębrania odmian w ustawie konstytucyyney.

Cesarz austryacki ofiarował do subskrybcyi na pomnik dla sławnego *Malesherbes* 2000 fr.

Przybył tu xiążę *Rovigo* (jenerał *Savary*). Stanął on sam dobrowolnie jako więzień, dla oczyszczenia się z uczynionych jemu obwinień i dla uskutecznienia rewizyi zapadłego przed 3 laty (26 grud. 1815) przeciw niemu zaocznego wyroku. Wojenny sąd 1szey dywizyi woyskowey w Paryżu, osądził go na śmierć. Zaprowadzono go tymczasowie do więzienia woyskowego. Przybył on z Anglii, i przywiózł z sobą pamiętniki swoje.

Wielu oddalonych przez marszałka *Gouvion St. Cyr* ze służby czynney oficerów, mocno się na to uskarżało, i otrzymali zapewnienie, że za pierwszem wydarzeniem zostaną umieszczeni.

Mówią, że panowie *Gevaudan* i *Simon* appellowali od wyroku. Gazeta *Constitutionnel* obwieszcza otworzoną dla nich subskrybcyą. Nie przyymuje się więcey nad 5 centymów od osoby.

W *Grasse* zbieg jeden, który udawał siebie za *Hieronima Bonapartego,* został uwięziony.

Wyydzie tu wkrótce, znalezione między papierami hrabiego *Lascases* dzieło, pod tytułem: *Maxymy i myśli więźnia na wyspie ś. Heleny.*

W Paryżu w roku 1818 było: zaślubionych 6616 par; 22,421 umarłych (993 z ospy naturalney); narodziło się 23,067 dzieci (8089 nieślubnych rodziców, a między témi 6094 podrzutków).

Mówią, że *Decazes* otrzyma tytuł Xięcia i wyjedzie na poselstwo nasze do *Londynu.*— Pan *Decazes,* jak zapewniają, był bardzo niekontent z adressu podziękowania izby Parów, który przeszkadza jego planom względem modyfikacyy konstytucyynych: wyraźne jest w nim żądanie zachowania ustawy konstytucyyney. Spodziewać się należy, że jeśli Pan *Decazes* nie dopnie swych modyficacyy konstytucyi, wtedy i sam zaniecha tych, które dla prawa o wyborach ułożył.

NIEMCY.

(*z gaz. Zusch.*) W hannowerskim patencie o nowey konstytucyi, wyrażono: „że *nie jest zamiarem wprowadzać nowey niesprawdzoney jeszcze doświadczeniem konstytucyi z reprezentacyą stanow;* a zatém nowa konstytucya ma bydź tylko wykonaniem praw dawnych stanów prowincyonalnych.—Uniwersytet getyngeński otrzymał przez oddzielny patent potwierdzenie dawnieyszey wolności naukowey.— Wychodząca w *Wiedniu* gazeta, *Oesterreichischer Beobachter,* donosi, że Redaktor frankfortskiey gazety, *Borne* za wdaniem się rządu austryackiego usuniony został od redakcyi, za to, że umieścił w gazecie swojey artykuł z *Bibl. historique* o podróży cesarza austryackiego we Włoszech, i że redaktor gazety jedney belgickiey, za nieprzyzwoity artykuł, z powodu usunienia od redakcyi doktora *Börne* napisany, osądzony został na zapłacenie 500 zł. kary pieniężney.— Na rzekach *Ren, Neckar* i *Dunaju* podniosła się woda, w ostatniey z tych rzek na 10 stop, i rozlały bardzo znacznie.—Jak słychać, pracuje *Jahn* w więzieniu nad historyą trzydziestoletniey woyny, i spodziewać się należy, że praca jego nie będzie pospolita. Zyczyćby należało, żeby się tém dawniey już był zajął, zamiast dogadzania od rana do wieczora po różnych mieysćach wielkiey potrzebie swojey mówienia. Sledzenia w jego sprawie nie miały się jeszcze posunąć daley, nad rok 1812, z którego to czasu, oraz z powodu zostającego naówczas pod jego przewodnictwém związku, wielu już spólników jego wysłuchano, jako to: *Zeuna, Starke, Turio, Grasshof,* oraz dawnieyszego donosiciela *Jandke.* Domysły są zatém, że związek ten był tylko przeciw *Napoleonowi* i za godną życzenia jednością Niemiec, nie używając do tego trucizny i puginału.— Doktor *Rödiger,* którego już uwolniono, został nanowo uwięzionym.

Gazeta *monachiyska* przygania gazetom *paryzkim,* że piszą z taką otwartością przeciw ministrom *francuzkim*, i t. d.

Mówią o bliskiém zaślubieniu się dziedzicznego xięcia *Meklemburg-Szwerin* z *Alexandrą* Xiężniczką Pruską.

ANGLIA.

Londyn, dnia 21 grudnia. Majętni obywatele w wielu miastach tworzą zbroyne towarzystwa dla dania odporu stronnikom poprawy parlamentu, gdyby chcieli rabować. Uwięziono kilku ludzi, którzy robili piki, lub je przechowywali.

Często odbywa się tu nadzwyczayna rada gabinetowa z powodu interessów krajowych.

List z *Dublina* pod d. 18 grudnia wyraża: „Nie można zaprzeczyć, iż w zachodniey Irlandyi panują także rozruchy. Hrabstwo *Groscommon* jest stolicą niechętnych. Od półroku przybyło tam z Anglii wielu reformatorów, którzy w nocy uczą powstańców musztry, słuchają ich przysięgę i t. d. Xiądz *O'Kelly*, arcybiskup katolicki w *Tuam*, niemałą sobie w tém zdarzeniu zjednał zasługę. Z narażeniem życia swego na niebezpieczeństwo udał się tam, gdzie nocne zgromadzenie odprawiano, i zebranemu ludowi przekładał nieprzyzwoitość takiego kroku; wielu upadło do nóg szanownego pasterza, i poprzysięgło nie słuchać już nigdy posłańców ciemnoty. Srodki ostróżności nie zwolniały w *Galway*. Wspomniony arcybiskup rzucił klątwę na dwóch nayzagorzalszych reformatorów, którzy żadney nadziei poprawy nie czynili. “

Hunt i *Cobbet* każą sobie płacić po szylingu za weyście do sali w gospodzie pod koroną i kotwicą, gdzie dają naukę o umiarkowaniu i moralności. Towarzystwo rolnicze w *Bath* wymazało *Hunta* z liczby członków swoich. Czytamy w gazetach tuteyszych, iż *Cobbet* bardzo się omylił, sądząc, iż zwłoki *Tomasza Payne* sprowadził z Ameryki do Anglii. Sąto bowiem zwłoki pewnego murzyna.

P. *Hobhouse*, osadzony w więzieniu *New-Gate* za paszkwil na parlament, jest synem członka parlamentu, i w roku przeszłym starał się o urząd reprezentata, na mieyscu zmarłego P. *Romilly*. W wspomnionym paszkwilu napisał między innemi: — „Któż zabroni ludowi wziąć za uszy członków izby niższey i wyprowadzić z sali, a potém zamknąć drzwi i rzucić klucze do *Tamizy*? Czyliż członkowie jey godni są jakiego uszanowania? Czy posiadają miłość naszą? Nie, bynaymniey. Czy mamy dla nich szacunek? Wcale nie. Czy sądzimy, iż obdarzeni są jakim dobrym przymiotem? Owszem, przeciwnie! i t. d.

Xiążę Rejent potwierdził już bil względem zabierania podeyrzaney broni.

Xięgarze tuteysi mocno utyskują na nowy projekt do bilu względem gorszących pism, wprowadzenia opłaty stępla i składania rękopismi. Gazety ministeryalne twierdzą, iż xięgarze powinni się teraz stosować do okoliczności: bo idzie o bezpieczeństwo kraju. Wyrażają daley, iż to tylko będzie powściągnioném, ooby szkodziło ogółowi. Xiążki do nauki, duchowne, mowy miane w parlamencie, doniesienia o targach i żegludze, nie podlegają opłacie stępla.

Dnia 29 listopada dało się uczuć mocne trzęsienie ziemi w *Camrie* w Szkocyi. Przestraszeni mieszkańcy pouciekali z domów, gdzie belki trzeszczały, a sprzęty się wywracały.

Mają się czynić w Anglii doświadczenia uprawy roli pługami parowemi.

Niedawno umarła w *Devonshire* niejaka *Elżbieta Rasph* w 21wszym roku życia. Nie była wyższą nad 2 stopy i 10 cali, miała piękną postać, dobrze słyszała i widziała nigdy się nie odezwała, nigdy się nie rozśmiała, i nigdy nie płakała. Ważyła 20 funtów.

Parlament.

Izba wyższa.

Przedmiotem obrad był bil względem buntowniczych zgromadzeń z wniesionemi w nim odmianami. Odmiany te przyjęto, a na dzisieyszey sessyi wspomniony bil będzie trzeci raz przeczytany. Lord *Harrowby* mówił przy tém zdarzeniu o ludności wielkiey Brytanii od lat 70. W roku 1750 nie miała Angliia więcey ludności nad 7 milionów. Hrabstwo *Lancashire*, które w roku 1752 liczyło tylko 300,000 mieszkańców, ma ich teraz 1,500,000. W obwodzie *Salford*, gdzie także leży miasto *Manchester*, znayduje się przeszło 500,000 ludności, tyle prawie, ile przed 68 laty było w całém hrabstwie. W zachodniey części *Yorkshire* liczą przeszło 100,000 rękodzielników, których zarobek zależy jedynie od okoliczności i obrótu handlu. Jakże więc można winić ministrów, że ci ludzie momentalnego niedostatku doznają?

Izba niższa.

Wczoray wieczorem przyjęto w wydziale bil względem stęplowania gazet. Jeneralny prokurator dodał dwa artykuły: *pierwszy*, iż zaręczyciele wydawców mogą cofnąć rękoymią swoję za poprzedniczém na 20 dni uwiadomieniem: *drugi*, iż opisy wszystkich czynności parlamentu, i publiczne urządzenia krajowe, xiązki szkolne i religiyne, tygodniowe doniesienia o handlu i żegludze i t. d., mają bydź wolne od opłaty stępla. — Lord *Castlereagh* zbijał podane przeciwko temu przełożenia od kilku xięgarzy krajowych.

P. *Plankett* powiedział niedawno w izbie niższey: — „Wielu ludzi prawi zawsze o wolności, nie rozumiejąc na czém się właściwie zasadza, lub chcąc jey użyć do czego złego. Podług mego zdania wolność jest: *Potestas faciendi quidquid per leges licet.* (moc czynienia tego, czego prawa dozwalają). Inaczey wcale sądzi gmin. Wolność jego jest drapieżnym ptakiem, uganiającym się za owadem, który chce pożreć. Wszyscy, którzy bronią takiey wolności, przykładają się tylko do poduszczenia rozruchow, i rozniecania iskry niesnask tlejącey pod popiołem. Jestem przekonany, iż ministrowie nie chcą wprowadzać rządu woyskowego: bo gdyby tak było, nie mieliby wcale przyczyny żądać w parlamencie uchwalenia teraźnieyszych środków. Srodki te nie sprzeciwiają się konstytucyi; wymaga ich zaś obecny stan kraju. Od lat 20 kilku zaszła nadzwyczayna odmiana stosunków towarzyskich; każdy ma przesadzone wyobrażenia o wolności i prawości. Wszystkie te niebezpieczne nowości wypływają z wolności druku, która rozsądnie używana, wielkie przynosi pożytki, i do utrzymania rozumney wolności cywilney, niemało przyłożyć się może.

Portugalia.

(z gaz. *Zusch.*) „Podług listów z *Lisbony*, pod 26 listopada, nowe w całém woysku hiszpańskiém poruszenia, sprawiły wielkie wrażenie. Pograniczne też twierdze od strony Galicyi zostały wzmocnione. Podróżni zaś roznieśl

słowa jakie słyszeli od pogranicznych dowódców hiszpańskich, a słowom tym nadają dość nieprzyjazne tłumaczenia.

NIDERLANDY.

Haga dnia 25 *grudnia*. W drugiey izbie stanów krajowych były dotąd żwawe obrady z powodu 5ciu nowych projektów skarbowych. Pomiędzy członkami przeciwnymi tym projektom jest także Hrabia *Hogendorp*.

Sąd przysięgłych w *Amszterdamie* uznał niewinnym Pana *Wibmer*, wydawcę gazety pod napisem: *Utopia*.

HISZPANIJA.

Madryt dnia 8 *grudnia*. Rząd odebrał listy od jenerała *Morillo* z południowey Ameryki, dochodzące tylko do 15 czerwca. Żąda posiłków, aby mógł działać zaczepnie; co póki nie nastąpi, myśli się tylko bronić. Chociaż wycieńczone siły moje (pisze jenerał) nie mogą iść w porównanie z potęgą nieprzyjacielską, mam jednak tę korzyść, iż dowodzę garstką bohatyrów. Siedmiogodzinna bitwa, stoczona nad rzeką *Unara*, między jenerałem hiszpańskim *Arana* i jenerałem powstańców *Marino*, dowodzi zaciętości stron wojujących. Ośm razy uderzyli powstańcy na szańce hiszpańskie, chwytali nawet za bagnety i bili się sam na sam; zostali jednak odparci ze znaczną stratą. Jenerał *Arana* liczy z swojey strony zabitych tylko 250, między którymi jest 30 oficerów, a 200 ranionych. Król kazał dać medale honorowe wszystkim żołnierzom z korpusu jego.

W gazecie ryzkiey *Zuschauer* czytamy z *Bordeaux* pod 9 grudnia: „Mała galiota hiszpańska, która pierwszego adjutanta jenerała *Morillo*, półkownika *Leon de Ortega*, do *Kadyxu* przywiozła, podług wiadomości żeglarskich, była zatrzymywaną przez wielu korsarzy republikańskich, ale po krótkiém rozpytaniu się, zawsze ją uwalniali. Zdaje się więc, że musiała bydź opatrzona paszportami republikańskiemi. Pewną zaś jest, że pomieniony półkownik znayduje się od d. 1 t. m. w *Madrycie*, i że o depeszach jego dziwne biegają wieści.“

Donoszą z *Lionu*, pod 11 grudnia: podług twierdzenia podróżnych, po pierwszych domach w *Madrycie* rozeszła się pogłoska, o zupełney porażce jenerała *Morillo*, o czém dokładnieyszych wiadomości oczekiwać należy. W całém *Quito* i *Peru* (podług ostatnich depeszów) miało wybuchnąć powstanie, a reszta woysk królewskich ma bydź zupełnie otoczona. Trudności polityczne mnożyły się coraz bardziey; mówiono, że korsarze republikańscy weszli bez żadney przeszkody na rzekę *Tago*.“

„Niebaczny pospiech, z jakim osadę eskadry na *St. Leon* za będącą w stanie zdrowia uznano, ma bydź jedyną przyczyną pomnożenia tameczney śmiertelności. Lękać się należy, że okręty te nie będą już nigdy dostatecznie z zarazy oczyszczone, a tém samém wszelka nadzieja kadyxskich domów handlowych zostałaby znowu zawiedzioną.“

BREZYLIA.

(*z gaz. Zusch.*) Donoszą z *Antwerpii* pod 15 grudnia, co następuje: „Polityka gabinetu portugalsko-brezyliyskiego zdaje się bydź z tak wielu względów przeciw Hiszpanii wymierzoną, że trudną wątpić o porozumieniu się z republikanami południowo-amerykańskimi, a szczególniey z republikanami znad rzeki *la Plata*. Teraz zdaje się bydź rzeczą pewną, że tajemni ajenci republikanów miewają częste konferencye z ministrami, i że ustąpienie z *Montevideo*, mimo powtarzanych ze strony hiszpańskiey nalegań, zostało wyraźnie odmówione. Témsamém wyprawa hiszpańska przeciw rzeczypospolitey *Buenos-Ayres*, znalazłaby tém większe przeszkody, że *Monte-Video* jest na tém pobrzeżu jedynym portém wojennym. Zapewniają, że w ostatnim razie uczynione są przygotowania, do spotkania nieprzyjacielskich okrętów rozpalonemi kulami; środek, który zdaje się aż nadto dowodzić uznania nowych rzeczypospolitych.“

AMERYKA PÓŁNOCNA.

(*z gaz. Zusch.*) Podług listów z *St. Thomas* pod 1 listopada, północno amerykańska załoga w *Pensacola*, która tam bawiła ciągle od roku 1811, oczekiwała znacznego wzmocnienia. Około wyspy *Amelii*, która zasłania wschodnie pobrzeże *Florydy*, znaydowały się także cztery okręty wojenne amerykańskie. Mówiono, że z *Charlestown* wyspę tę osadzić i mocnemi bateryami opatrzyć miano. Czy się to dzieje skutkiem tajemnego porozumienia się z Hiszpaniją, trudną jest rzeczą do odgadnienia. Wiadomo tymczasem, że wysłany do *Washingtonu* poseł hiszpański, znalazł tam dobre przyjęcie.

Podług doniesień z Ameryki północney pod 12 listopada, minister woyny Stanów Zjednoczonych objeżdża z ważnemi poleceniami nadbrzeża południowe, a jenerał *Jackson* ma otrzymać dowództwo nad woyskiem do osadzenia Floryd przeznaczoném. W *Pensacola* znayduje się dotąd załoga amerykańska.

Anglicy wzmocnili osadę swoję w *Kanadzie*. Amerykanie powiększają także woysko swoje na granicy.

AMERYKA POŁUDNIOWA.

(*z gaz. Zusch.*) Podług doniesień z Ameryki północney pod 12 listopada, powstańcy *Nowey Grenady* zamyślali osadzić *Sta Martha*, a *Morillo starał się tylko dostać, do Cartageny, ażeby siąść na okręty*.

Nowa i mała rzeczpospolita *Texas*, która wybrała za prezydenta swego jenerała *Long*, ma już 2000 zbroynych wojowników, nie licząc w to przyjaznych sobie Indyan.

Z przybyłego ostatnią razą do *Hawanny* oddziału hiszpańskiego, wynoszącego 5000 ludzi, umarło już 316 żołnierzy i 17 oficerów, a 1045 choruje w lazaretach.

Kurs wileń. na assyg.: rubel sr., 3 r. kop. 80, dukat hol. nowy r. 11, kop. 25; stary r. 11 imperyał 36 r. kop. 90

Wolno Drukować. Ignacy Reszka Kom. Cenz. Czł. — *w Wilnie w Drukarni Redakcyi.*

Ogłoszenia.

1 Expedycya gazetna głównego pocztamtu Lit. otrzymawszy uwiadomienie, iż *Pamiętnik naukowy*, czyli *Cwiczenie naukowe*, na rok 1820 wychodzić nie będzie; śpieszy uwiadomić tych mianowicie, którzy już pieniądze na prenumeratę tego pisma, do expedycyi przysłali, i razem prosić o rychłe uwiadomienie: czy na mieysce pamiętnika naukowego, zechcą inne jakie dzieło Peryodyczne odbierać, czyli też mieć sobie powrócone pieniądze?

---

2 Expedycya gazetna Głównego Pocztamtu Litewskiego, otrzymawszy uwiadomienie, iż *Gazeta Wieyska Warszawska*, na rok następny 1820 wychodzić niebędzie; spieszy uwiadomić tych mianowicie, którzy już pieniądze na prenumeratę teyże gazety, do expedycyi przysłali; i razem prosić o rychłe uwiadomienie: czy na mieyscu gazety wieyskiey, zechcą inne jakie dzieło peryodyczne odbierać, czyli też mieć sobie powrócone pieniądze?

---

1 Redakcya gazety Kuryera Litewskiego, otrzymawszy od dwóch prenumeratorów żądanie: iż chcą mieć tę gazetę na papierze białym; czyniąc zadosyć ich żądaniu, uwiadamia razem, iż exemplarz gazety Kuryera Litewskiego na papierze białym, kosztować będzie na rok z przesyłaniem przez pocztę, rubli srebr. 17, bez poczty rub. srebr. 12. Prenumerować na papierze białym można tylko na rok cały: z przyczyny, że opatrzenie się w potrzebną massę papieru, może tylko w zimie bydź zrobione, półrocznie i kwartałowie nie prenumeruje się. Na rok 1820sty redakcya nie będzie nad kilkanaście exemplarzy na białym papierze drukować: prosi zatêm o niezwłóczne uwiadomienie, ktoby chciał mieć na takim papierze tę gazetę: bo w przypadku spóźnioney odezwy, redakcya takiey nawet liczby kontynuować nie będzie.

---

1 W xięgarni Cesarskiego uniwersytetu u P. Zawadzkiego, znayduje się portret Stanisława Potockiego, bardzo pięknie sztychowany, z którego przedaży dochód przeznaczony jest dla instytutu głuchoniemych w Warszawie. Cena exemplarza zł. pol. 8. Samo kupienie tego portretu nie inaczey się uważa, tylko jako dar dobroczynny dlatego nowego na ziemi naszey zakładu, a wszelki naddatek nad cenę przyymuje się z wdzięcznością, jako szczególna ofiara, prawdziwego a krajowi swemu życzliwego obywatelstwa.

TARYFA GENERALNA (nowa) dla wszystkich komor morskich i lądowych Imperyum rossyyskiego i Królestwa polskiego w handlu europeyskim, obowiązująca od dnia 1 stycznia roku teraźnieyszego 1820, przełożona z rossyyskiego na polski, wyydzie nie mieszkając z pod prassy w Typografii Uniwersyteckiey J. Zawadzkiego.

1 Podaje się do wiadomości: iż majątek Miguciany czyli Gabryelow w Ptcie Trockim, położony, o mil 7 od Wilna a 7 od Kowna, w naylepszym położeniu, z dobrym zabudowaniem, jest do wyprzedania, ktoby sobie życzył ony nabyć niech się uda do murgrabiego w domie pod Ostrą Bramą, pod N. 3 mieszkającego; a od niego powezmie o wszystkim wiadomość.

Takową awizacyą podającą się dla umieszczenia do gazety Kur. Lit. że wolno drukować poświadczam Datt. 1820 r. mca jan. 2 dnia
Ludwik Wołłowicz Sędzia Ziem. Wileń.

---

1 Stanisław Zadarnowski Adwokat Sądu Gł. Grodzieńskiego przez niniéysze pismo wszystkich JWW. i WW. Kredytorów zeszłego X. Karola Radziwiłła Chor. woysk ros., którzy na osobę moją powydawali plenipotencye zawiadamiam. Ze po dekrecie o czewistym w Sądzie Ziem Grodzień. zareferowanym, drogą wniesioney skargi przez niektórych kredytorow, a przeciwnie przez JOO. XX. Radziwiłłow przeciwko wszystkim generalnie kategoryom kredytorskim; sprawa takowa do Sądu Gł. 2go Depart. Grodzień. została przeniesiona. — Gdzie zapisany aktorat ze strony JWW. i WW. kredytorow (od których należałem) niezawodnie około 1 februaryi przypaść może, gdy zaś żadna jeszcze strona aż do tey pory, niema wyjętego dekretu Ziem. Grodzień. a z tey przyczyny: gdy wszelkie obligi, i dalsze papiery kredytorskie są zatrzymane w kancellaryi Ziem., gdy naostatek sprawiedliwe ze mną obliczenie się co do zastępowanych przez lat jedenaście wydatkow, jest przynależnym, oświadczam przeto, że od dnia 10 januar ciągle w Grodnie znaydować się będę, w tém szczegolnie zamiarze; abym dał sposobność JWW. i WW. kredytorom zkommunikowania się ze mną, i zrobienia układu; czyli ten proceder nadal popierać mam bydź zobowiązanym. Takowe oświadczenie podpisuję. Dnia 23 grudnia 1819 roku Grodno. Stanisław Zadarnowski.

---

2 Excerpt oświadczenia z Protoku potocznego Grodz. Ptu Wileń. w dacie niżey wyrażoney zapisanego et Eorundem pod pieczęcią Grodz. Wileń. jest wydan. R. 1819 xbra 29 d. Przed aktami Grodz. Pttu Wileń. stawając obecnie WJP. Jgnacy Gawroński Adw. Sądu Gł. Lit. Wileń. 2 Departamenu, oświadczenie poniższe wpisać do protokułu podał następnie pisane. Oświadczenie imieniem JW. Ludwiki z Hrabiów Potockich Hrabini Kossakowskiey Łowcz. W. X. Lit. i Kamerherowey Jego Imperatorskiey Mości, zanoszące się w następney rzeczy. w R. 1812 7bra 14 dnia była wydana i w Grodzie Wileń. przyznana przez tęż JW. Łowczynę WJP. Stanisławowi Kluczewskiemu Pisarzowi Ziem. Sokol. plenipotencya, druga w r. 1814 8bra 29 datowana i tegoż czasu przed aktami Grodz. Grodzień. przyznana W. Wincentemu Hilchenowi Majorowi, trzecia w r. 1816 maja 1 d. W. Dominikowi Francuzewiczowi w sądzie grod. Wil. d. 4 maja przyznana; czwarta w r. 1818 janu. 7 d. temuż W. Francuzewiczowi wydana i przed aktami Grodz. Ptu Wołkowys. przyznana została, które to Plenipotencye gdy są oddawna cofnięte, przeto one za żadne ogłaszają się — Udzielnie gdy JW. Kossakowski Łowczy W.

X. Lit. zrzekł się wszelkiego majątku na swą żonę pomienioną JW. Ludwikę z Potockich Kossakowskę, od którey ma ofiarowaną coroczną dożywotnią pensyą, jakowa nie jest dostarczająca na zaspokojenie debitow tegoż JW. Łowczego, aby więc żadna nie następowała przez nikogo pożyczka, zapowiada się. U tego oświadczenia podpis w protokule takowy, na twierdzy plenipotencyi przez JW. Kossakowskę approbowaney podpisuję się, Ignacy Gawroński Adwo. Sądu Głow. Zgodność z protokułem świadczę Józef Gierald Towiański G. R. W. (L. S.)

R. 1819 mca xbra 30 dnia takowe oświadczenie w excerpcie wyjęte z xiąg Grodzich P. Wileńskiego, może Redakcya umieścić w gazecie Kuryera Lit. poświadczam Prezydent G. W. Mi. Sawicki.

---

2 Po zmarłym w r. 1819 d. 17 oktobra ś. p. Jmść Xiędzu Józefie Bawrzyńskim byłym plebanem w Hermaniszkach przez lat 12, rodem z Żmuydzi parafii Salanckiey, pozostało na rzecz sukcessorow, po opłaceniu długow; w obligach r. s. 134 kop. 30, a w gotowiznie r. s. 21 kop. 14½, którą to sukcessyą za dowodami jako naybliżsi krewni i za świadectwem Marszałka Ptu Telszewskiego, sukcessorowie u mnie podpisanego odebrać mogą. Dat w Hermaniszkach d. 31 decembra 1819. b. Porucznik woysk Pruskich i plenipotent Barona Le Forta Ludwik Katel.

Takowe uwiadomienie przez gazety krajowe wolno drukować. R. G. M. W. Karol Grüner.

---

3 Niżey podpisany spełniając swe oświadczenie w gazecie kuryera N. 15, 1817 umieszczone, otrzymałem w Minskiey Deputacyi wywodowy dekret, przez który dom z Xiążąt Ursinow Hrabiow sZantyr złożony ze 198 osob wywodzących się, i od 34 pokoleń legitymowany, za rodowity, szlachecki, Polski z pomienionym tytułem uznany został. Przeto zawiadamiając imienników o skutku tyloletnich i trudow, staraniaosztow moich, które dla dobra ich miałem ukontentowanie łożyć, przez niniejszą awizacyą proszę, iżby dla wzięcia extraktu tego dekretu, w Słucku aktykowanego, przyjęcia poruczonych mi od siebie na ten przedmiot papierow, i dostania dla każdey w genealogii wyrażoney osoby drukowanego exemplarza legalizowaney kopii rzeczonego wyroku, które im na pamiątkę poświęcenia się mego na usługę całemu imieniowi mam ofiarować; do mieysca przebywania mego na dzień 1 lutego udać się, raczyli. Datt w Słucku d. 1 stycznia 1820 roku. X. Stanisław Ursin sZantyr.

---

3. W Xięgarni Uniwersyteckiey u Józefa Zawadzkiego znaydują się do przedania rozmaite Paryzkie Almanaki, kalendarzyki i podarunki dla dam na rok 1820 w rozmaitey oprawie, jako to w białe axamity z naydelikatnieyszemi malowaniami na oprawie, w atlasy, kitayki, arabeski i t. d. a wszystkie ozdobione figurami tak kolorowemi jako i czarnemi, cena ich jest rozmaita, podług różnego tych xiążeczek gatunku, poczynając od 2 do 9 rub. sreb.

---

3. Excerpt z Protokułu potocznego Ziemstwa Pawiatu Dzisnieńskiego w dacie niżey wyrażoney zapisanego oświadczenia pod pieczęcią Urzędową Ziemską stronie potrzebuiącey jest wydan.

Roku 1819 miesiąca decembra 17 dnia, JWW. Hrabiowie Xawery Sowietnik i kawaler oraz Barbara z Prozorow Lipscy małżonkowie, o różne summy mnie niżey piszącemu się zawinione, i o zaległość procentow dla mnie przychodzących, od dwuch obligow w roku 1801 miesiąca apryla 14 dnia wydanych; czyniąc ze mną rachunek po rok 1814 marca 8 dnia v. s. oprócz tu pomienionych obligow, zostali winnemi złotem czerwonych złotych 350, i srebrem rubli tysiąc siedmset pięćdziesiąt pięć, na jakowe to summy gdy wydanego mnie obligu własną ręką JW. Lipskiego pisanego ewikcyą na wszelkich maiątkach przez obóyga JWW Lipskich w roku 1813 miesiąca decembra 27 dnia w Sierhiewiczach datowanego w archiwum moim (prócz samey kopii z jego co do słowa spisaney) nieznayduje, a niewiem czyli on jest gdzie między papierami innego przedmiotu; lub uległ zatraceniu jakowemu, przeto zapobiegając szkodliwym skutkom z zatracenia rozwinąć się mogącym, ostrzegam niniejszym tak interessowane, jako też i ustronne osoby, ażeby go nikt, jeśliby się gdzie w ręku czyim ukazał, nienabywał, i żadnych układow w przedmiocie rzeczonego obligu z nim nieczynił zapowiadam, a obog tego i wspomnioną tu kopią, do akt podaję. U tego oświadczenia podpis w protokule taki. Szymon Graff Żabiełło Kasztelan Województwa Minskiego Generał Leytnat woysk Polskich kawaler orderow polskich.

Zgodził z protokułem; Donat Truchsses Trochlic Regent Ziem. Dzisn.

---

3 Pewny posiadający doskonale języki: rossyyski, polski i niemiecki, ofiaruje swoje usługi na tłumacza z polskiego i niemieckiego języka na rossyyski, wszelkiego rodzaju pism równie należących do literatury, jak i prawnictwa. W języku zaś rossyyskim może pisać: prożby i wszelkie inne pisma. Starać się będzie usprawiedliwić oczekiwanie każdego, któryby się zgłosił w tey rzeczy do niego. Cenę za swoją pracę naznacza umiarkowaną, podług wielkości zatrudnienia. Każdy mający w tém potrzebę może zgłosić się do P. Moritza, xięgarza, mieszkającego na zamkowey ulicy w klinice Cesarskiego Uniwersytetu Wileńskiego, ktoremu wiadome mieszkanie ofiarującego swe usługi.

---

3 Dnia 3 (15) lutego roku 1820 mają bydź przedane przez publiczną licytacyą więcey dającemu w dziedzicznym dworze Giełgudyszek niższych w obwodzie Maryampolskim, Województwie Augustowskim, Królestwie Polskim, kilkanaście sztuk byczków letnich i dwuletnich szczególniey piękności i wzrostu. Takowe byczki pochodzą po rodowitym angielskim buhaju i z krów z rasy angielskiey polepszonych, do którey to licytacyi, przed południem o godzinie 11tey amatorów piękney rasy bydła zaprasza właściciel Teodor Baron Keudell.

---

3. Kilka lat temu jak pożyczył ktoś w Wilnie u doktora Liboszyca 5tą część Miszny pod tytułem: קדשים, obok z wersyą łacińską drukowaną w Amszterdamie in folio, oprawioną w pergamin. Ktobykolwiek więc takową xięgę pożyczoną wyżey rzeczonemu właścicielowi wrócił w Wilnie na niemieckiey ulicy, ten odbierze nadgrody rubli sr. 7.

---

3 Plenipotent Barona le Forta Ludwik Katel z służącym Janem Partykiem do miasta stołecznego Berlina i nazad na miesięcy trzy.